

УДК 338.24:004.9:005.7

Чукіна І.В.¹¹ к.е.н., доц., ст викл. Уманського національного університету

СИСТЕМА БАГАТОРІВНЕВОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сучасна глобальна економіка характеризується стрімким ускладненням управлінських процесів, розширенням сфер взаємодії між державами, корпораціями та регіональними спільнотами. У таких умовах зростає значення багаторівневої системи управління, яка дозволяє координувати дії різних суб'єктів на міжнародному, державному, регіональному та корпоративному рівнях. Вона виступає не лише організаційною моделлю, а й інституційним механізмом реалізації політичних, економічних і соціальних рішень [1, с. 18]. Слід зазначити, що глобалізаційні процеси створюють нові виклики для державного управління та менеджменту. Україна, інтегруючись у європейський простір, стикається з необхідністю одночасного поєднання принципів централізації державної політики й автономії регіонів, цифрової модернізації та прозорості управління. Це зумовлює потребу у теоретичному осмисленні сутності багаторівневого управління та виявленні його ключових тенденцій розвитку. Багаторівневе управління розглядається як складна система взаємодії інституцій, які здійснюють координацію політики, ресурсів та стратегій розвитку на різних рівнях суспільного управління [2, с. 41]. Його теоретичною основою є синергетичний підхід, відповідно до якого стійкість системи досягається через узгодження рішень між усіма рівнями – від глобального до локального. У сучасній науці менеджменту багаторівневе управління визначається як механізм балансування інтересів, де кожен рівень (міжнародний, державний, регіональний, корпоративний) виконує власну роль у забезпеченні сталого розвитку. Ефективність системи залежить від якості комунікацій, прозорості прийняття рішень та наявності горизонтальних зв'язків між органами влади, бізнесом і громадянським суспільством.

Глобалізація призвела до формування багатополусної системи управління, у межах якої міжнародні організації, фінансові інститути та регіональні об'єднання впливають на внутрішні політики держав. На міжнародному рівні управління реалізується через нормативно-правові рамки, політику інтеграції, транскордонне партнерство та спільні стратегії розвитку [3, с. 52]. Для України ключове значення має взаємодія з Європейським Союзом, Світовим банком і міжнародними фінансовими структурами, які підтримують реформи у сферах державного управління, цифрової економіки, антикорупційної політики та екологічної трансформації.

Такі механізми багаторівневої взаємодії сприяють гармонізації національних і глобальних управлінських стандартів, підвищенню ефективності реалізації державних стратегій і розвитку міжнародного партнерства.

Державний і регіональний рівні управління є центральними елементами багаторівневої системи, адже саме вони забезпечують реалізацію політики на місцях і формують підґрунтя для соціально-економічного розвитку. Система державного управління України зазнала істотних змін у процесі децентралізації, яка спрямована на передачу повноважень від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування. Цей процес підвищив автономію громад і створив умови для формування нових моделей партнерства між державою, бізнесом і населенням [4, с. 77].

Водночас війна поставила перед регіональними органами влади нові виклики: забезпечення безпеки, збереження інфраструктури, адаптація економічної діяльності до умов ризику. Регіональне управління набуло кризового характеру, однак воно демонструє високу адаптивність. Важливою тенденцією є формування стратегій післявоєнного відновлення, у яких поєднуються економічна реконструкція, розвиток людського потенціалу та цифровізація управління [5, с. 83]. Регіони України стають платформами реалізації державних стратегій і водночас лабораторіями нових управлінських підходів. Ефективне регіональне управління передбачає інтеграцію електронних сервісів, відкритих даних і аналітичних платформ, що дозволяє приймати рішення на основі доказової інформації.

Корпоративний рівень управління формує практичну базу для впровадження принципів ефективності, прозорості та інноваційності. У сучасній цифровій економіці корпоративне управління орієнтується на гнучкість, відкритість і технологічну інтеграцію. Компанії активно використовують інструменти стратегічного менеджменту, бізнес-аналітики, цифрових платформ та екосистем, які дозволяють приймати рішення на основі даних [6, с. 48].

В Україні цей процес активізувався у зв'язку з розвитком програм «Дія.Бізнес», цифрових податкових сервісів і корпоративної звітності в електронній формі. Інтеграція цифрових технологій у корпоративне управління підвищує конкурентоспроможність підприємств, спрощує комунікацію між владою та бізнесом і сприяє формуванню нової управлінської культури.

Таким чином система багаторівневого управління в умовах глобалізації та цифрової економіки є ключовим інструментом координації суспільних процесів. Для України її розвиток має подвійний вимір – з одного боку, це адаптація до європейських управлінських стандартів, а з іншого – створення власної моделі державного та регіонального управління, орієнтованої на відновлення та стійкий розвиток. Модернізація державного

управління повинна базуватись на принципах відкритості, цифрової інтеграції, аналітичності й соціальної відповідальності. Особливу роль відіграє регіональний рівень, який у післявоєнний період стає драйвером економічної реконструкції, розвитку місцевих ініціатив і партнерства. Багаторівневе управління має перетворитись на платформу взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством, що забезпечить ефективну реалізацію національних інтересів у глобальному середовищі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беляєва Г. В. Теоретичні засади державного управління у системі багаторівневої взаємодії // Менеджмент та суспільство. – 2022. – №3. – С. 15–23.
2. Гринь О. І. Концепція синергетичного підходу в сучасному державному управлінні // Публічне управління та адміністрування. – 2021. – №4. – С. 40–46.
3. Кравченко Т. В. Глобалізація та модернізація механізмів управління економічним розвитком // Економіка і держава. – 2023. – №1. – С. 50–55.
4. Бойко О. С. Реформа децентралізації як фактор підвищення ефективності регіонального управління // Державне управління: теорія та практика. – 2024. – №2. – С. 73–80.
5. Підгорна Л. І. Регіональне управління в умовах війни: нові підходи до планування розвитку // Вісник економічної науки України. – 2023. – №5. – С. 81–88.
6. Кулиняк І. Я. Трансформація корпоративного управління в умовах цифрової економіки // Економіка і суспільство. – 2025. – №2(60). – С. 45–52.